

Innsatsområde/ tverrgående tema	Tiltak	Resultat- og effektmål
Politiske prioriteringer		
	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
Oslofjorden		
Energi	* Politikk: Statens rolle som ansvarlig for Norges internasjonale forpliktelser.	
Jernbane	* Fortsette påvirkningsarbeidet for at tog MÅ være foretrukket transportform i Osloregionen, påvirke staten.	
1. utkast: Innspill fra faggrupper - 11.sep		
Oslofjorden		
Energi	«Rask og målrettet utbygging av nett og energi for å dekke næringslivets framtidige behov».	
Jernbane	Forbedret togtilbud med ny trasé forbi Nittedal	
Overordna strategier:		
	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Politisk påvirkning: jobbe for at terskelverdien for anbud i offentlig innkjøp løftes fra NOK 100.000,- til NOK 300.000, slik at kommunene enklere kan benytte lokale leverandører.	
	* Forprosjekt Sosialt entreprenørskap - jf work-shop.	
	* Være aktiv på å søke midler (f.eks. EU-midler eller NFR eller også samarbeid med næringsliv?) for uttesting av diverse piloter som kan løse sammensatte utfordringer. Osloregionen som testbed for bl.a.: o Rensemoduler rensing Oslofjorden(presentert torsdagen): -teste ut containere løsninger hvor nitrater og fosfater tas ut. Lære av andre land. Søke midler om pilotering og oppskalering. o Naturrestaurering o Utenforskap og gjøre klar til jobb. Redusere nullskatteytene. Søke prosjektmidler: F.eks.: - Lære og trene på digitale verktøy. Bruke teknologi (f.eks. AI kurs) på noen uker for de som ha Mål færre utenfor - Fremme modeller som f.eks. folk «ansettes» på NAV. Mer betalt for hvert trinn videre over. - Lavterskel: Arbeidstreningskurs som del av utdanning -sommerjobber. - Ungt entreprenørskap bruke. o Beredskap og scenarier. Hva er scenarie/forsightmetodikk?? for Osloregionen hvis olje og gass utfases, krig, økologisk krise. Hva må vi i Osloregionen være obs på. Kunne Oslo kommune ledet noe? DSB? o Tilgjengeliggjøring og kommunikasjon rundt hvordan bruke oversikter som ligger i GIS som kunnskapsgrunnlag for å utvikler regionen	

	* Politikeropplæring innen hvorfor tenke i Osloregionperspektiv og arealplanlegging og by- og stedsutvikling? Lage godt kurs inkl. hensyn som må avveies som tilbys til politikere. Samarbeid NMBU, Holth og Winge ++, faggrupper ansvar innen sine tema. Fagtema: Noe innen hver faggruppe og tverrsektorielle satsinger, eks: - o Helhetlig og kompakt areal og transportplanlegging –hvorfor det gir så mange fordeler - o Hvorfor også innlandskommunene er viktig for vannkvalitet Oslofjorden.	Resultatmål: En samlet opplæringsøkt fysisk med stømmemulighet og opptak/materiell tilgjengelig for gjenbruk. Både lang versjon og kort versjon (opptil time?) som tas opp og kan gjenbrukes for kommunestyre i mange kommuner.
	1. utkast: Innspill fra faggrupper - 11.sep	

Innsatsområder

Attraktivitet og næringsutvikling	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	Utviklingsprosjekt på tvers av kommunene innen helsenæringen:	* Øke sysselsatte i næringen og styrke samfunnssikkerheten og
	* Kartlegge arealer, kompetanse, lokaler for legemiddelproduksjon, helseteknologi.	* Tiltrekke seg investeringer i helsenæringen
	* Arena for samspill	
	* Prosjekt: styrke helsenæringen og helsetjenesten i regionen gjennom å gjennomføre prosjektet «En vei inn for helsenæring» med utgangspunkt i pilotprosjektet til Asker, Drammen, Lier og Øvre Eiker kommune hvor målet er å styrke offentlig privat samarbeid mellom helsenæringen og kommunene, samt gi gode forutsetninger for etablering og vekst i helsenæring i regionen.	
	* Infrastruktur med innenforskap	Resultatmål: 95% innenforskap/Effekt: Økt deltakelse i aktiviteter, arbeidsliv, mm
	* Kompetanseutvikling og -oppbygging samt koordinere hvordan fylkene jobber med regionale planer for kompetanse og næringsutvikling.	Mål/effekt: Klarer vi å påvirke FK'ene i samme retning? Måles også på om vi treffer/matcher det næringslivet etterspør
	* Øke kompetansen i bedrifter(lavterskel). Nettverksbygging for at bedrifter blir kjent med og vil benytte seg av videre- og etterutdanning. Inspirasjon fra NMBU - Kristine	Beholde arbeidskraft.
	*Prosjekt: Hva må til for å klargjøre en bedrift for å ta imot og beholde internasjonal kompetanse -kulturbygging. Mål: rekruttere og beholde. Hvordan: pilot - samarbeid mellom regioner/kommuner.	
	1. utkast: Innspill fra faggrupper - 11.sep	
	Business Friendly Climate og næringsvennlige kommuner	
	Helsenæring og utvikling av næringen på tvers av region	
	Samspill og deling om næringsutvikling	
	Tilgang på internasjonale kompetanse	
Klima, miljø og natur:	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Arrangement: Arrangere felles ryddedag blant kommunene i Osloregionen med mål om å fjerne fremmedarter (invasive planter)	
	* Prosjekt/kartlegging: Kartlegging av de økologiske korridorene i Osloregionen (samarbeid mellom kommunene).	

	* Prosjekt - Skog (skogpleie/skogsdrift) - EU-prosjekt	Resultatmål: Kunnskapsøkning i befolkning/skogeiere/kommunene. Effekt: økt kunnskap blant skogeierne i Osloregionen
	* Natur i by - Bakgrunn: Klimatilpasning, økte temperaturer i by, mangler grøntstruktur i bykjerne (ikke tilstrekkelig fokus på klimatilpasning tidligere)	Resultatmål: Kunnskap om muligheter og metodikk for revegetering av grå flater/Effekt mål: Økt robusthet mot klimaendringer, bedre levekår i byer, helseeffekt, estetikk i by
	* Felles kunnskapsgrunnlag (kart og utredning) om arealer med behov og som er egnet for naturrestaurering, jf. mål om 30 % restaurering innen 2030.	Resultatmål: Et kartlag/utredning alle kommuner kan benytte som kunnskapsgrunnlag/Effekt mål: Bidra til at vi faktisk når målet med å restaurere 30% innen 2030
	* Utarbeide felles kunnskapsgrunnlag og samarbeide om kompetanse/metoder for hvordan kommuner kan jobbe for å fremme utbygging av fornybar energi MED LAVT KONFLIKTNIVÅ i regionen:	Resultatmål:
		* Utarbeidet kart over grå arealer, arealer langs vei/infrastruktur som kan være aktuelle å vurdere for solkraft (ev. også andre typer fornybarproduksjon). (Multiconsult og Innlandet FK har muligens allerede utarbeidet noe slikt?)
		* Aktivt trykke på utvikling av varmekart ala Oslos, tilby nasjonalt til alle kommuner
		* Erfaringsutveksling/samarbeide om «oppskrifter»/veiledning til næringsaktører og andre om hvordan lykkes med etablering av sol på tak/vegger/installasjoner i næringsområder, områder med større formålsbygg, boligområder etc. (forretningsmodell, juss, avtaler mm)
		Effekt mål:
		* Økt produksjon av fornybar strøm og varme uten vesentlige arealkonflikter eller negativ påvirkning på andre hensyn
		* Kommunene i regionen blir foregangskommuner innen hvordan følge opp følgende punkt i SPR for klima og energi: "Statlige, regionale og kommunale organer skal i sin planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning legge til rette for:
		A) arealbruk og løsninger som reduserer klimagassutslippene, opprettholder arealenes evne til karbonopptak- og lagring og støtter omstilling til et lavutslippssamfunn
		B) effektiv og fleksibel energibruk
		C) utbygging av fornybar energi
	1. utkast: Innspill fra faggrupper - 11.sep	

Transport og mobilitet:	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Utfordre fylkeskommuner og SVV til mer forpliktende samarbeid med kommunene for tilrettelegging for gående, sykling, kollektiv (vridning mot grønnere mobilitet) også i mindre by- og tettstedsområder i Osloregionen.	Resultatmål: A) Ha gjennomført dialogmøte, workshop eller lignende mellom fylkeskommunene, SVV og kommuner om hvordan lykkes bedre sammen med å få opp tilrettelegging for gående, syklende og kollektivt også i mindre by- og tettstedsområder. Tema er både gang-sykkeltilrettelegging og hvordan hindre at kollektivt bygges ned- pris (viktig for sosial bærekraft) og frekvens. B) Løfte temaet også i aktuelle høringer, mot politikere nasjonalt mm Effektmål: A) Komme et steg nærmere forpliktende samarbeid og prioriteringer innen gang/sykkeltilrettelegging på tvers av fylkeskommuner, SVV og kommuner i mindre by/tettstedsområder (ala Mossepakke, Buskerudbypakke mm -Innlandet ha muligens pakker i byer også utenom de pekt på i NTP, f.eks. Hamar?) B) Bidra til større resultater fordi pragmatiske løsninger blir søkt (for eksempel ikke bygge top notch alltid, men få aksept (også fra SVV) til å velge rimeligere løsninger hvis det er det som om det er det som er realistisk.)
	* Videreføre: Dialog med Bane Nor og andre relevante aktører for å legge til rette for multimodale transportløsninger, som sikrer trygg og effektiv overgang mellom ulike transportformer, som annen kollektiv, sykkel og bil (sykkel- og pendlerparkering), inkludert autonom mobilitet.	
	* Medvirke til at tog reelt sett er foretrukket transportform i Osloregionen, buss og tog bør ikke gå parallelt. Krever mer dialog mellom stat og FK.	
	1. utkast: Innspill fra faggrupper - 11.sep	
	Fokus på strategiske føringer og prioritering av tiltak	
	Behov for å inkludere kritiske tiltak.	
	Jernbanens rolle i beredskap og forsvar	
	Tydeligere forventninger til samarbeid med Jernbanedirektoratet	
	Driftssikkerhet og regularitet for jernbane	
	Videreføre Energistasjonsprosjektet i henhold til plan	
	Se på hvordan buss og tog utfyller hverandre, korte og lange strekninger, ulike stoppmønstre. Mating av tog med lokale bussruter.	
	Politisk påvirkningsarbeid - Vei er avgjørende for næringslivet, konkurransemuligheter og eksport i Osloregionen:	

	<i>Gjøvikregionen ber om at det vektlegges at vei og bil er avgjørende for næringslivet, konkurransemuligheter (eksport) og pendling. Her er det viktig at vi slutter opp om næringslivet i regionen, og representere Osloregionens interesser vis a vis f.eks. Vestlandet. Eksport må omfatte industri, ikke kun kunnskapsbasert arbeid. Vi ser gjerne fokus på konkrete politiske prioriteringer, og ser at Rv4 er spesielt viktig for vår region.</i>	
By- og regionutvikling:	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Kartlegging av næringsareal	Rett virksomhet på rett sted sted - ABC-prinsippet
	* Prosjekt: forbedre kollektivtilbudet spesielt med buss mellom byene i Osloregionen. Fokus på bedre samordning slik at f.eks. rutetilbudet til store arbeidsplasser (som bl.a. Kalnes sykehus) blir satt opp slik at ansatte kan bruke buss til/fra jobb.	
	* Bidra til bedre samordning mellom statlige instanser: sykehus og stasjonsutvikling. Statens handlinger setter unødige begrensninger for kommunenes handlingsrom, når staten ikke følger egne retningslinjer.	
	Regional areal- og transportplan for Osloregionen	Resultatmål: * Arealavklring bidrar til å gjøre regionen attraktiv for invetsering, bedriftsetablering og næringsutvikling * Osloregionen og Østlandssamarbeidet slås sammen
	* Møte med alle arealplanleggere i regionen	
	* Regional Arealanalyse av næringsarealer	
	* Fortetting av næringsbygg	
	* Jobbe med boligpolitikk- Osloregionen løfte kunnskap om hvordan boligsituasjonen utvikler seg. Må finne løsninger hvor eldre har godt alternativ og at arbeidskraft som trengs har mulighet og råd til å finne et sted å bo.	
	1. utkast: Innspill fra faggrupper - 11.sep	
Tverrgående temaer		
Sirkulærøkonomi:	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Forprosjekt "Circle scan" rundt f.eks tekstilhåndtering	Resultatmål: Kunnskap til å bygge et hovedprosjekt.
	Samle kommuner og ordførere for å sette noen mål om sosialt entreprenørskap og sirkulær økonomi, knyttet til områdene som ekspertgruppen for virkemidler for sirkulær økonomi:	Spille hvernandre gode på sirkulærøkonomi, gjennom erfaringsdeling og samarbeid. Effektmål: lønnsomhet for virksomheter med forretningsområdet som kombinere sosial entreprenørskap og sirkulærøkonomi
	* samspill på tvers av kommuner for reparasjon, ombruk, og koble det til sosialt entreprenørskap * Samarbeid med næringslivet, produsenter, og salgsledd om mer reparasjon.	
	* Utarbeide felles strategi i Osloregionen for gjenbruk -velge ut noen materialstrømmer å fokusere på i oppstart, f.eks. bygningsmaterialer og tekstil. La markedet finne de mange ulike løsningene. Hente inspirasjon fra ASSET et InterReg. prosjekt – grensekryssende. Sett på mange av de logistiske løsningene.	Effektmål: Bidra til å utvikle markedet innen gjenbruk, samt tiltak både innen "anskaffelser, avskaffelser og ikke-skaffelser"
	* Prosjekt: Hvordan planlegge og tilrettelegge for industriell symbiose. EU- prosjekt.	Kunnskapsdeling.

	* Kommunens rolle innen å utvikle markeder i klima- og miljøvennlig retning: For eksempel gjennom krav i anskaffelser og å se felles på hvordan bruke ny hjemmel om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser.	Resultatmål: Oppfølging av workshop som arrangeres i høst - med felles markedsdialog innen noen spissede tema
	1. innspill fra faggrupper - 11.sep	
	Identifisere konkrete temaer innenfor sirkulær økonomi for deling og kompetanseheving	
	Vurdere mulighet for prosjektdeltagelse med finansiering	
	Nettverk, kunnskapsdeling og samarbeid på tvers av privat og offentlig	
Grønn næringstransport:	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Godsoverføring fra veg	Resultatmål: øke ladepunkter, øke kapasiteten på bane,
	* Videreføre dialog med statlige aktører	
	* Delta på "Nasjonal samarbeidsarena for vare- og nyttetransport."	
	*Følge opp og videreutvikle prosjektet om energistasjoner: Videreutvikle i retning gjennomføring/faktisk bygging av stasjoner. Søke om midler til offentlig-privat samarbeid om etablering? Være OBS på å også se på biogass. Ofte ikke plass til fellesløsninger for både el og biogass, se på når separate løsninger er nødvendig. Presse på for alle inn/utfartssteder til Oslo	Resultatmål: Sette søkelys på regelverk som kan påvirke, f.eks. også i krysningsfelt energi/transport -problemstilling nettariffer. Regelverkspåvirkning:
		Lage flere workshoper: Samle kommuner og de som vil bygge ut. De Osloregionen allerede samarbeider om.
	* Påvirkning innen gods for tog- løfte i alle anledninger det er mulig å løfte. - mer gods på tog.	
	1. innspill fra faggrupper - 11.sep	
	Videreføre Energistasjonsprosjektet i henhold til plan - flere workshop planlegges	
	Biogass seminar på Vinstra i samarbeid med Østlandssamarbeidet	
	Korridor Raufoss - Oslo	
	Se på muligheter for internasjonale prosjekter	
Kraft og energi	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Prosjekt/kartlegging. Kartlegging av eksisterende kraftsituasjon i den enkelte kommune i Osloregionen (status kraftbalanse, innmeldt kraftbehov, ledig kapasitet, status energieffektivisering i kommunen, status trafoer, status lokalt og regionalt nett, status bruk og utbygging for sol, vinn, fjernvarme og bruk og utbygging (Asker er med i et pilotprosjekt rundt dette som kan brukes som mal).	
	* Arrangement. Arrangere et seminar som ut med et felles kunnskapsgrunnlag som belyser regionens energieffektiviseringspotensiale, kraftbehovet, nettutfordringer og energimix muligheter.	
	* Forskning på ny energiproduksjon, eks. solkraft NMBU. Mal for kunnskapsgrunnlag for energi og kraft i regionene? Kartlegge hvordan dette er gjort, lage oversikt over hva slags kunnskap vi trenger opp mot energibehovet nå og i fremtiden. Kunnskapsbygging rundt energibehov, bygge kunnskap hos politikere.	
	1. innspill fra faggrupper - 11.sep	
	I etterkant av faggruppemøtet har OR fått tilbud om å delta i et Interreg-prosjekt kalt ORBIFY. Søknad sendt inn 12/9	
	Webinar/seminar ang nettariffers betydning for energistasjoner	

Miljøtilstanden i Oslofjorden, vann og vassdrag	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Arrangement eller prosjekt: Bidra til økt oppmerksomhet rundt konsepter om kan bidra til forbedret vann- og livskvalitet i Oslofjorden ved å løfte frem konsepter som HIAS How20 (biologisk nitrogenrensing) og RAY-rigs løsning som bedrer vekstvilkårene i fjorden	
	* Polisk påvirkning: Bidra til at staten følger opp sine forpliktelser og rydder opp deponeringen av nærmere 1000-2000 tonn ammunisjon som over flere 10-år har blitt dumpet i Mjøsa og som på sikt kan gi utslipp med svært negative konsekvenser for Oslofjorden.	
	*Prosjekt: restaurere fjordnatur og blå-grønn områder (bekker/vassdrag som ender i fjorden)	
	* Ny tenkning og ny teknologi for avløp. Det er også sirkulær økonomi. Osloregionen en døråpner for alternative løsninger for vann og avløp. Utfordre vann- og avløpsetatene, og løfte alternativer fra bl.a. Ås. Å løfte det på Osloregion-nivå gjør at vi kan se bredere enn selvkostområdet. Pilotområder, teste og for noen områder, kommuner. Potensielt redusere økningen i kommunale avgifter.	Innovative, miljø- og kostadseffektive alternative løsninger til dagens avløpssysteme
	* Samarbeide om kommunikasjon rundt hvorfor det er viktig at også innlandskommuner jobber for forbedring av Oslofjorden og om vannkvalitetsutfordringer	Resultatmål: a) studietur til Østersjøen som hadde samme problem - hvordan løste de det? Landbruk, industriutslipp. b) Påvirke tydeligere nasjonale rammer c) Kommunikasjonsmateriell til bruk med lokalpolitikere og andre Effektmål: Få ned P og N i vannet og få en friskere fjord
	*Prosjekt: Best practice- kommunal avløpsrensing	Kunnskap og kompetanseheving i kommunene
	* Bygge kunnskap og forståelse blant grunneiere og andre for hvordan situasjonen i Oslofjorden påvirkes av tiltak og aktivitet i nedslagsfeltet. Utslipp i ferskvann som først får betydning når det kommer ut i saltvann.	
	1. innspill fra faggrupper - 11.sep	
Internasjonal profilering	Innspill fra gruppearbeidet - fellesfagsamling, Folloregionen 29.aug	
	* Velge ut noen kompetanser i samarbeid med studiesteder som man prioriterer.	
	1. innspill fra faggrupper - 11.sep	
	Inkorporere internasjonal profilering i prosjekter med ekstern finansiering	

Andre innspill

Skulle hatt trafikklys for status på gjeldende handlingsprogram og de ulike tiltakene der.

[illegible]

[illegible]

NMBU, Norges skogeierlag, landbrukskontorer
Fylkeskommuner, Miljødirektoratet, søke støtte fra NFR og andre?
Miljødirektoratet, NVE, Fylkeskommuner som er aktive på dette, Fornybar Norge og næringsaktører

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Faggrupper KM
Bruke lokale media.